

Ohjeita vauva ja leikki-ikäisen avanneleikatun lapsen vanhemmille

Avanne

Avanne on leikkauksessa vatsanpeitteiden läpi iholle johdettu suolenpää (suolenpää), josta uloste / virtsa erittyy tahdosta riippumatta. Avanteet voivat olla pysyviä tai väliaikaisia

Lääkäri selvittää teille, miksi lapsellenne on tehty avanne ja minkälaisesta avanteesta on kyse. Ohjausta avanteen hoitoon liittyvistä asioista antavat avannehoitajat sekä osastolla olevat hoitajat.

Avanteen hoito

Hyvinvoiva avanne on punertava ja kostea. Avanteen kokoa ja väriä tulee seurata. Avanne voi aluksi olla turvoksissa, mutta tämä vähenee muutaman viikon kuluessa. Avanteen hoidossa on tärkeää huolehtia **ihon puhtaudesta ja kunnosta**. Sidoksen aukon on oltava oikean kokoinen. Näin ennaltaehkäistään mahdollisia iho-ongelmia ja vaikutetaan avannesidoksen pysymiseen. Avanteen käsittely voi aiheuttaa vähäistä, **vaaratonta verenvuotoa** suolen herkältä ja tunnottomalta limakalvolta.

Avannesidoksen vaihto

- Tarvittavat välineet varataan käden ulottuville
- Leikattavaan sidokseen tehdään aukko valmiiksi. Muotoiltavan sidosten aukko valmistellaan ennen paikalleen laittamista
- Iholla oleva avannesidos irrotetaan varovasti toisella kädellä ihoa tukien. Irrottamisen apuna voi käyttää poistosuihketta tai -pyyhettä
- Käytetty avannesidos hävitetään sekajätteiden mukana
- Avanne ja sitä ympäröivä iho puhdistetaan vedellä
- Mahdolliset sidos-/tiivistejämmät voi tarvittaessa puhdistaa poistosuihkeella tai -pyyhkeellä
- Iho kuivataan huolellisesti pehmeällä pyyhkeellä tai paperilla
- Ihon hankaamista ja raapimista tulee välttää
- Uusi sidos kiinnitetään puhtaalle ja kuivalle iholle huolellisesti. Sidos kiinnittyy paremmin, jos sitä lämmittää käsien välissä ennen paikalleen asettamista

- Sidoksen vaihtoväli on yksilöllinen sidosmallista riippuen
- Noudata avannehoitajalta saamiasi ohjeita.
- Avannehoitaja kertoo sinulle avannetarvikkeiden saatavuuden

Ruokavalio ja suolen toiminta

Yksilöllisyys

Ruokavalio määräytyy lapsen ikäkauden mukaan. Avanneleikattu lapsi voi syödä tavallista, monipuolista ruokaa. Ruokailun säännöllisyys ja ruuan monipuolisuus auttavat suolta toimimaan säännöllisesti. Lapselle tulee tarjota useita pieniä aterioita päivässä ja riittävästä nesteensaannista on huolehdittava. Eri ruoka-aineet sopivat avanneleikatulle lapselle hyvin yksilöllisesti.

Erityispiirteitä

Ohutsuolen erite on yleensä löysää, usein jopa nestemäistä. Ulostemäärät ovat melko runsaita. Lapsen elimistöön voi tulla tästä syystä neste- ja suolavajausta. Riittävästä nesteen ja suolan saannista tulee huolehtia. Yksilölliset ohjeet saatte hoitohenkilökunnalta.

Löysiä ja runsaita ulosteita voivat leikki-ikäisellä lapsella aiheuttaa; teolliset appelsiinimehut, runsas täysjyväviljan, raakojen kasvien, hedelmien, sokerin, ksylitolin ja sorbitolin käyttö.

Ripuli

Ripulissa ulosteen määrä lisääntyy huomattavasti ja se on nestemäisempää. Ripuli voi aiheutua monesta eri syystä ja siihen voi liittyä myös oksentelua. Lapselle voi kehittyä nestetasapainohäiriö, jonka oireina ovat esim. lakiaukileen meno kuopalle, heikotus, velttous, väsymys, pahoinvointi, virtsan muuttuminen tummaksi ja virtsamäärän pieneneminen. Tällöin tulee hakeutua välittömästi hoitoon.

Tarjotkaa leikki-ikäiselle lapselle juotavaa mahdollisimman paljon, normaalia ruokaa ja tarpeen mukaan myös apteekista saatavaa Osmosal®-liuosta, joka tasapainottaa nestetasapainohäiriöitä.

Suolentukkeuma

Suolen tyhjenemisvaikeuksia tai suolen tukkeutumisen voi isommille lapsille aiheuttaa esimerkiksi huonosti pureskeltu ruoka, kasvisten ja hedelmien kuoret, siemenet ja pitkät kuidut, sitkeä liha, karkeat raakaraasteet ja popcorn. Kuorikaa hedelmät ja puristakaa sitrushedelmät mehuksi. Lihasta voitte poistaa kalvot ja raastaa juurekset/kasvikset kyllin hienoiksi. Neuvokaa lasta pureskelemaan ruoka hyvin ja syömään pienempiä aterioita useamman kerran päivässä.

Suolentukkeuman oireina voivat olla avanteen toimimattomuus, vatsan turpoaminen, oksentelu ja kouristavat vatsakivut. Tällöin on heti otettava yhteys hoitavaan sairaalaan tai lääkäriin.

Ilmavaivat

Ilmavaivoja aiheuttavia ruokia ja juomia ovat muun muassa raaka omena, herne, papu, kaali, lanttu, sipuli, paprika, purukumi, pastillit, tuore ruisleipä ja pulla sekä hiilihappoiset juomat ja tutin imeminen.

Käytännön ohjeita avanteen hoidossa

- Lapsenne voi kylpeä, saunoa ja uida avannesidoksen kanssa. Saunoessa laittakaa kostea pyyhe avannepussin päälle, ettei pussi kuumetessaan polta suolen limakalvoa.
- Avannetta ympäröivän ihon ollessa **erittäin** kuiva, voi iholle laittaa hyvin imeytyvää kevyttä kosteusvoidetta.
- Ilmakylvyt rauhoittavat avanteen seudun ihoa, samoin suihkuttelu lämpimällä vedellä
- Jos iho on ärtynyt tai avannesidoksen pysyvyydessä tai sopivuudessa on ongelmia, ottakaa yhteys avannehoitajaan.
- Tiivistepastan tai -renkaan avulla voitte tarvittaessa varmistaa avannesidoksen pysyvyyttä.
- On hyvä välttää hankaavia tai kiristäviä vaatteita avanteen päällä, ettei avanteen herkkä limakalvo vaurioidu. Bodyn tai potkukupuvun käyttö estää lasta sormeilemasta avannesidosta.
- Avanne ei rajoita lastanne nukkumasta vatsallaan.
- Sidostarvikkeet tulee säilyttää huoneenlämmössä ja ne tulee suojata suoralta auringon valolta.
- Avannetarvikkeita kannattaa pitää kotona vähintään kolmen viikon tarve.
- Varatkaa lentomatkan ajaksi avannesidostarvikkeita myös käsimatkatavaroihin.

Sosiaaliturva

Yleinen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö koskee myös avanneleikattuja lapsia. Näissä asioissa teillä on mahdollisuus tavata sosiaalityöntekijä.

Avannehoitaja ilmoittaa lapsenne avannesidostarvikkeista hoitotarvikejakeluun ja ottaa tarvittaessa yhteyttä lastenneuvolaan. Kotiutusvaiheessa saatte mukanaan avanteen hoitoon liittyvät tarvikkeet siihen saakka, kunnes saatte ne hoitotarvikejakelusta

Finnilco ry on valtakunnallinen järjestö avanne- ja vastaavasti leikatuille ja anaali-inkontinenssi potilaille www.finnilco.fi

Avannehoitajan yhteystiedot:
